

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 015/18

KLAGER: Ihab Timraz
PUBLIKASJON: Vårt Land
PUBLISERINGSDATO: 12.12.2017
STOFFOMRÅDE: Politikk
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kildekritikk og kontroll av opplysninger, sitering, hensyn i journalistisk arbeidsprosess, saklighet og omtanke, skille fakta fra kommentar, forhåndsdom, rette feil
REGISTRERT: 19.01.2018
BEHANDLET I PFU: 29.05.2018
BEHANDLINGSTID: 130 dager
KLAGEGRUPPE: Fagperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Vårt Land (VL) publiserte **tirsdag 12. desember 2017** en artikkel med tittelen «**Hevder han er forsker ved ikke-eksisterende institusjon**». I ingressen sto det:

«TITLER UBETYDELIG: Partigrunnlegger Ihab Timraz sier han er forsker ved en institusjon som enda ikke er opprettet. – Titler er ubetydelig for meg, sier han.»

Artikkelen var illustrert med et bilde av Timraz utenfor BI i Oslo. I bildeteksten het det:

«ØKONOMISK REVOLUSJON: Ihab Timraz ønsker økonomisk revolusjon i Norge. Derfor har han startet sitt eget politiske parti, Rettferdighetspartiet. Her foran BI i Nydalen i Oslo.»

Brødteksten åpnet med en uttalelse:

«– Dette tilfellet kunne indikere at vedkommende er forsker ved BI, noe som ikke er tilfelle. Ihab Timraz er ansatt i en administrativ stilling, skriver kommunikasjonsdirektør ved BI, Yngve Kveine.»

Videre ble det vist til en tidligere artikkel (24.11.2017) i Vårt Land som omtalte Timraz' nystartede Rettferdighetspartiet. VL skrev:

«I forkant av publisering kommuniserte han tydelig til Vårt Land at han er 'forsker ved Strategisk institutt'. VG og Bistandsaktuelt har tidligere omtalt han som henholdsvis forsker og BI-professor.

Strategisk institutt finnes i realiteten ikke, men Timraz er oppført som eier på domenet 'strategiskinstitutt.no'. Nettsiden er ikke i drift per i dag.»

Under mellomtittelen «Kommende forskningsarena» opplyste VL at det ikke finnes noe Strategisk institutt på BI:

«(...) de har derimot Institutt for strategi og entreprenørskap, samt Institutt for strategi og logistikk. Det var også ved sistnevnte Timraz ble tatt opp som doktorgradsstipendiat fra 2006 til han sa fra seg plassen i 2012.»

Vårt Land skrev også at Timraz ikke svarer på spørsmål om det kan være forvirrende at det finnes institutt ved BI som har navn som ligner på «Strategisk institutt», som han selv er forsker ved. Vårt Land siterer hva Timraz har svart på epost:

«- I samarbeid med flere skal vi lansere en forskningsarena og er i gang med dette. Dette ligger foreløpig under en annen organisasjon, men vi kommer til å endre dette etter 1. januar 2018, fordi da går min avtale med BI ut.»

Videre fremkom det at Timraz mener det handler om en misforståelse. Følgende svar og spørsmål ble gjengitt:

«- Du er forsker ved et institutt som ikke finnes, og titulerer deg selv som forsker både muntlig overfor Vårt Land, og i den påfølgende sitatsjekken. Hvorfor?
- Alt jeg har sagt stemmer fra min side. Du kan gjerne bruke vaktmester eller renovasjonsarbeider - da jeg både tar oppvasken, bærer ut søpla, og driver med vedlikehold hjemme. Titler er helt ubetydelig for meg, skriver Timraz.»

I artikkelen uttalte også Elin Ørjasæter, som er førstelektor og underviser i HR og personalledelse ved Høyskolen i Kristiania, seg om bruken av tittelen forsker. Hun sa blant annet:

«- De fleste vil tolke ordet forsker slik at man forsker på heltid, og er ansatt som det på heltid (...) - Man undergraver sin egen autoritet i offentligheten ved å påstå at man er noe man ikke er.»

I brødteksten ble det også påpekt at forskertittelen ikke er noen beskyttet tittel i Norge. Kveine ved BI ble avslutningsvis sitert på viktigheten av at faglig ansatte tituleres riktig:

«- Vi forutsetter at alle ansatte ved Handelshøyskolen BI titulerer seg korrekt, sier Kveine.»

Artikkelen ble også publisert i Vårt Lands nettutgave samme dag.

(<https://www.vl.no/nyhet/hevder-han-er-forsker-ved-ikke-eksisterende-institusjon-1.1069929>)

I nettutgaven ble det lenket til tidligere publiseringer i Vårt Land, der Timraz var intervjuet i forbindelse med at han har startet et nytt parti, Rettferdighetspartiet. Intervjuet med Timraz

ble også publisert i papirutgaven av **Vårt Land fredag 24. november 2017**. Saken var da også førstesideoppslag med tittelen «**Muslimsk finansforsker vil utfordre med nytt parti**». Innledningsvis i selve intervjuet sto det:

«- Samfunnet og politikerne har sviktet i å beskytte mannen i gata. Det vil vi skape bevissthet om. Vi vil utfordre dem som sitter med makten, sier Ihab Timraz, muslim, rådgiver ved BI, og forsker ved Strategisk institutt – og en av grunnleggerne av Rettferdighetspartiet.»

Vårt Land fulgte opp intervjuet med en artikkel dagen etter, **lørdag 25. november 2017**, der flere uttalte seg om partiprojektet og kalte det «urealistisk». I denne sammenheng (i papirutgaven) ble Timraz omtalt som «finansprofessor».

KLAGEN:

Klager er omtalte Ihab Timraz, som mener **Vårt Land** bevisst har «forsøkt å manipulere en sak med den hensikt å få laget et inntrykk av meg [klager] som en bedrager». Klager mener omtalen er basert på feil, som han hadde gjort redaksjonen oppmerksom på før publisering.

Klager viser til tidligere publiseringer i **Vårt Land**; intervjuet publisert 24. november 2017, og oppfølgingsartikkelen fra 25. november 2017, der han blir omtalt som «finansforsker» og «forsker ved Strategisk institutt». Klager mener at avisen her «får det til å virke som om dette er en stilling jeg [klager] har på BI». Klager opplyser at han ved gjennomlesing av intervjuet ga tilbakemelding og rettet «forsker på BI» til «rådgiver på BI (eller rådgiver ved Executive Master – BI og forsker ved Strategisk institutt (som ikke er en del av BI))».

Klager poengterer: «Dette skrives i RØDT. Allikevel velger VL å trykke noe helt annet. Jeg er ikke obs på at denne artikkelen kommer på trykk før jeg får en mail fra en annen journalist i VL, Markus Slettholm 04.12.17 som konfronterer meg med bruken av denne tittelen, som han vil lage en sak ut av [den påklagede, sekr. anm.] – jeg understreker at dette er en grov feil fra VL sin side og at tittelen ikke er korrekt – jeg informerer også han om sitat sjekken som ble gjort 22.11.17 og korrigeringen [i forbindelse med de forutgående publiseringene, sekr. anm.]. Allikevel velger VL å lage en sak (selv om jeg har gitt full korrekt info til Slettholm, som jeg aldri har møtt) som får det til å se ut som om at jeg har forsøkt på et vis å jukse.»

Klager opplyser at omtalen «har resultert i at jeg nå ikke får jobbe på BI, sliter med å få en ny jobb +++». Klager tilføyer: «Vedrørende den "ikke eksisterende institusjonen" ble Slettholm også informert om at denne organisasjonen har eksistert siden 2001 men er i ferd med å bytte navn.» (Se vedlegg, Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret.)

I klagen er det anført brudd på en rekke punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP): 3.2, 3.7, 3.9, 4.1, 4.2, 4.5, 4.13.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Vårt Land (VL) avviser klagen. Slik avisen ser det, hadde den god dekning for påstanden om at forskningsinstituttet Strategisk institutt ikke eksisterte på publiseringstidspunktet.

Avisen skriver: «Institusjonen er ikke registrert noe sted, heller ikke i Brønnøysund-registeret. Da vi intervjuet Timraz skriftlig om dette, svarte han: 'I samarbeid med flere skal vi lansere en forskningsarena og er i gang med dette. Dette ligger foreløpig under en annen organisasjon, men vi kommer til å endre dette etter 1. januar 2018, fordi da går min avtale med BI ut.'» (Se vedlegg 7 for epost med klagers svar).

VL viser til at klagers svar ble publisert i artikkelen, og avisen fortsetter: «Vi merket oss at han omtalte lanseringen av forskningsarenaen som en framtidig hendelse, noe som er en del av bakgrunnen for påstanden at den pr. dato ikke eksisterte.»

Med hensyn til utskriften fra Enhetsregisteret som klager har vedlagt, innvender VL at endringsmeldingene fra Brønnøysund viser «at firmaet fikk dette navnet [Strategisk institutt AS] 11.01.2018, altså kort tid før klagen ble sendt. På dette tidspunktet ble formålet også endret til *'Forskning og utvikling, samt salg av konsulenttjenester, herunder å delta i andre selskaper med tilsvarende virksomhet'*». Vårt Land påpeker at da artikkelen sto på trykk «het firmaet Zacout AS og hadde dette formålet: 'Import, agentur og salg av klær, samt salg av konsulenttjenester, herunder å delta i andre selskaper med tilsvarende virksomhet' (vedlegg 9).»

Videre opplyser VL at avisen i forsøket på å løse klagesaken i minnelighet med klager, ønsket å finne ut «om det fantes informasjon som vi hadde oversatt på det tidspunktet vi skrev artikkelen», og avisen bemerker: «[i] så fall ville vi korrigere».

VL skriver: «Vi var i kontakt med Ihab Timraz på telefon 05.02.2018 for å undersøke saken. Han sa i samtalen at han ville sende meg [redaktør i VL] dokumentasjon på at Strategisk institutt eksisterte da vi satte artikkelen av 12.12.2017 på trykk. I en e-post til Timraz uttrykte vi forventning om dette, la til at vi var åpne for at han formulerte et innlegg der han forklarer saken slik det ser ut fra hans ståsted, og spurte om dette kunne være et forslag til en løsning (vedlegg 11).»

Avisen viser videre til et epost-svar fra klager (vedlegg 12), der han «argumenterer med at siden domenenavnet strategiskinstitutt.no var ervervet av firmaet Zacout AS tilsier dette at *'det er tilknytning mellom domenenavn og eierskap'*». Dette avviser VL: «I vårt svar understreker vi at *'Et registrert domenenavn er selvsagt ikke dokumentasjon på at et forskningsinstitutt finnes. Et hvilket som helst domenenavn kan registreres av hvem som helst'*». (Se vedlegg 13.)

Med hensyn til de tidligere publiserte artiklene, opplyser VL at tituleringen av klager som «rådgiver ved BI og Forsker ved Strategisk institutt», er basert på opplysningene fra klager. VL siterer hva klager skrev i epost sendt 22.11.2017: «*rådgiver på BI (eller rådgiver ved Executive Master – BI og forsker ved Strategisk institutt (som ikke er en del av BI)*».

Årsaken til forkortingen av tituleringen som ble gjort i publiseringen forut for den påklagede artikkelen (blant annet ble innholdet i parenteser utelatt), forklarer VL slik: «Vi er opptatt av

at opplysningene av denne typen skal være korrekte, men ikke så innfløkte at de bidrar til forvirring[.]» VL skal også ha sendt forkortingen tilbake til klager på e-post 23.11.2017 kl. 14.46, «sammen med resten av den korrigererte sitatsjekken». Dette skal klager ikke ha hatt innvendinger til. (Se vedlegg 2 for aktuell korrespondanse mellom partene.)

VL viser også til at klager tok kontakt etter publiseringen av den påklagede artikkelen 12.12.2017, med reaksjon på at det ikke fremkom at Strategisk institutt ikke er del av BI. Han uttrykte også sitt syn om at utelatelsen har ført til at kommunikasjonsdirektøren ved BI uttaler seg som han gjør. Avisen opplyser å ha svart klager samme kveld: «*Da vi siterte deg på at du er forsker ved Strategisk institutt fant vi det ikke naturlig å presisere at instituttet ikke er en del av BI. For det første har ikke BI noe institutt ved det navnet, for det andre skriver man aldri hvilke utdanningsinstitusjoner et institutt IKKE er en del av, det ville jo blitt en lang liste.*»

Slik VL ser det, er årsaken til at kommunikasjonsdirektøren mener klagers titulering kunne indikere at han var forsker ved BI, «at Timraz' samtidig som han oppgir å være ansatt ved BI, også omtaler seg som forsker i et institutt med et navn som ligner på BIs eget forskningsinstitutt». VL har overfor klager påpekt at det handler om navnelikhet, samt: «*Verken Kveine eller vi antyder at du bevisst har forsøkt å gi inntrykk av at du er forsker ved BI. Slik jeg forstår det vil den forvekslingsfaren vedvare så lenge Strategisk institutt bærer dette navnet.*» (Se epostvekslingen, vedlegg 3.)

VL skriver: «Etter vår mening er det viktigste presseetiske poenget at vi har brukt en tittel som Timraz har godkjent. Hva angår det forholdet at navnet på Timraz institutt til forveksling ligner BIs eget institutt, samtidig som han selv er ansatt ved BI, ser vi ingen grunn til å utelate dette i vår sak den 12.12.2017, selv om hovedbudskapet i saken er at Timraz institutt ikke finnes.»

Hva gjelder tittelbruken i publiseringen 25. november 2017, der klager blant annet ble omtalt som «finansprofessor» på førstesiden, opplyser VL: «Timraz gjorde oss oppmerksom på dette i den ovenfor nevnte e-posten av 12.12.2017 (vedlegg 3). Vårt svar samme dag var: *'Det er beklagelig at vi kalte deg 'finansprofessor' i en av våre artikler. Det var det ikke grunnlag for i det materialet du sendte til oss. Slike feil retter vi straks opp på et godt synlig sted i avisen, dersom vi blir gjort oppmerksom på det. (...) Har du sendt en henvendelse på det? Uansett vil vi rette det opp så fort som mulig i nettartikkelen av journalist Kjell Kvamme.*»

VL opplyser at den ikke mottok noen tilbakemelding fra klager på dette, og forklarer også hvorfor avisen ikke publiserte noen formell rettelse i papiravisen: «Det hadde gått 17 dager siden feilen sto på trykk, feilen var dermed så langt tilbake i tid at leserne ikke ville kunne rekapitulere artikkelens innhold. En viktigere årsak var at det framgikk klart av vår nye artikkel, som sto på trykk før Timraz henvendte seg samme dag, at Timraz ikke hadde en slik stilling ved BI. En rettelse i papiravisen ville dermed verken oppklare eller gi mening, men tvert imot bare forvirre leseren.»

Slik VL ser det, har den ikke brutt noen av de anførte VVP-punktene i klagen. Avisen kommenterer dessuten VVP-punkt, 3.3, som klager ikke har vist til: «I våre to intervjuer med Timraz har premissene vært klare. I det første intervjuet møtte vi ham med fotograf, sitatsjekk ble sendt, og vi kom til enighet om resultatet. I det andre anmodet vi om intervju på sms, som ble besvart av Timraz med anmodning om å sende spørsmål på e-post (vedlegg 10). Timraz ble ikke sitert på noe annet enn svarene han ga oss på e-post.»

Klager innvender at flere forhold i VLs tilsvaer ikke stemmer. Klager skriver at han aldri ble intervjuet i forbindelse med artikkelen publisert 25. november 2017, der han ble omtalt som «finansprofessor». Klager påpeker at denne tittelen er skrevet av VL «etter eget godt befinnende», og at han først ble oppmerksom på feilen da en annen VL-journalist tok kontakt på epost og orienterte om at kommunikasjonsenheten til BI hadde opplyst at klager verken var «finansforsker eller forsker ved Strategisk institutt». Klager ble spurt om kommentar til dette, samt hva han forsker på, og hva Strategisk institutt er.

Klager siterer i tilsvaret fra epost-korrespondansen med VL. I sitt svar skrev han blant annet: «De [BI] har helt rett, og jeg påpekte dette utallige ganger ovenfor VL også skriftlig i teksten jeg fikk til korrektur lesing og muntlig (se tilbakemelding jeg gav VL – hvor jeg påpekte flere ganger at dette er feil), og jeg korrigeret til at jeg er Rådgiver ved Handelshøyskolen BI. Under mitt doktorgradsstipendiat jobbet jeg med Incentiver og adferdspåvirkning ved Institutt for Strategi og logistikk. (...) Strategisk institutt tilhører ikke BI.»

VLs journalist fulgte opp med nye spørsmål om hva strategisk institutt er samt om klager forstår at «det kan være forvirrende at det er et institutt som heter Institutt for strategi og entreprenørskap, mens du [klager] er forsker ved Strategisk institutt?», hvorpå klager svarte: «Ja, i samarbeid med flere så skal vi lansere en forskingsarena og vi er i gang med dette. Dette ligger foreløpig under en annen organisasjon men vi kommer til å endre dette etter 01.01.18 fordi da går min avtale med BI ut.» Klager tilføyer: «Dette betyr helt klart at organisasjonen eksisterer men foreløpig under en annen organisasjon. Dette forklarte jeg også Alf Gjøsund [redaktør i VL] muntlig.»

VL skal deretter, 11.12.2017, ha orientert klager om at avisen ville publisere en sak dagen etter, og i den forbindelse ble klager så spurt: «Du er forsker ved et institutt som ikke finnes, og titulerer deg selv som forsker både muntlig overfor Vårt Land, og i den påfølgende sitatsjekken. Hvorfor?»

Klager skriver: «Jeg har aldri snakket med Markus Slettholm eller noen annen i VL hvor jeg har titulert meg **muntlig** med denne tittelen. Og jeg uttrykte ganske klart at dette ikke var en del av BI.»

Klager viser også til korrespondansen med VL i forbindelse med forsøket på å finne en minnelig løsning på saken. Her fremgår det at VLs journalist, ifølge klager, undersøkte opplysningen om at Strategisk institutt lå under en annen organisasjon frem til 01.01.2018. Klager skriver at journalisten fant «at alle domener og mail adresser var ervervet av ZACOUT AS, 05.11.2017». Klager fortsetter: «Det ligger da i sakens natur at strategisk institutt er knyttet til Zacout AS. All praksis i dagens organisasjonsliv tilsier at det er en tilknytning mellom domenenavn og eierskap, og organisasjonen som eier domene. De siste 4 årene er all økonomisk aktivitet i dette selskapet knyttet til konsulent tjenester hvor det ligger mye R&D i produktet. Dette fikk også Slettholm informasjon om på telefon.» (Klager viser til vedlagte utskrift fra domeneshop.no, sekr. anm.)

Klager stiller spørsmål ved hvorfor VL ikke har etterspurt mer dokumentasjon, dersom ikke det holdt at klager skriftlig orienterte om tilknytningen til en annen organisasjon, og redaksjonen selv fant frem til «offentlig tilgjengelig informasjon om tilknytningen», samt at

han muntlig informerte om «vedtaket i styre om at det etter 01.01.2018 ville bli foretatt et navnebytte hvor navnet på denne avdelingene ville bli navnet på hele org.».

For øvrig bemerker klager: «Mine rådgivere har også samlet en god del dokumentasjon mht hvordan andre organisasjoner organiserer seg mht R&D og andre aktiviteter. Vi finner nesten ingen andre organisasjoner som har funnet det naturlig å registrere en egen R&D avdeling i Brønnøysund registeret hvis dette er en del av andre aktiviteter. Altså all organisatorisk praksis tilsier at den måten det var gjort på er helt akseptabel og normalt. Vi anser dette derfor som sterke indikasjoner på at hele hensikten med artikkelen kun var å insinuere bedrageri.»

Klager viser også til at han i svar til VL har påpekt at titler er helt ubetydelige for ham, og at han derfor har uttalt at avisen gjerne må bruke andre, som «vaktmester eller renovasjonsarbeider - da jeg [klager] både tar oppvasken, bærer ut søpla, og driver m vedlikehold hjemme». Klager skriver: «Jeg ønsket helst ingen titler og det sa jeg på intervjuet, i denne sammenhengen så er det politikken som er kjernen.»

For øvrig kan klager ikke se at VL har beklaget feilen, tituleringen av ham som «finansprofessor». Slik klager ser det, er dette «en grov feil».

Når det gjelder de konkrete VVP-punktene som er anført og nevnt, kommenterer klager punkt 3.3. Klager viser i denne sammenheng til at han mottok en sms-forespørsel fra VLs journalist, som ønsket å snakke med klager, og som derfor spurte når han kunne ringes. Klager skriver: «Jeg informerer han om at jeg akkurat nå er opptatt og at kan sende mail – se mailene ovenfor. Ingen av svarene i mail korrespondansen ønsket VL å ta med i artikkelen.»

Vårt Land imøtegår klagers påstander om flere feil, og innvender først at avisen aldri har hevdet at klager ble intervjuet eller hadde annen kommunikasjon med redaksjonen i forbindelse med publiseringen 25.11.2017. Slik VL ser det, har klagers kommentarer knyttet til dette forholdet derfor ingen relevans for saken.

Videre fastholder VL at klagers uttalelser om at strategisk institutt foreløpig er under en annen organisasjon, er gjengitt. Avisen skriver: «Vår påstand i saken var at Strategisk institutt ikke eksisterte da han titulerte seg som forsker i Strategisk institutt. Klager har – heller ikke i sitt tilsvarende – dokumentet noe annet.»

Når det gjelder påstanden om at klager skal ha orientert redaktør Gjørund muntlig, presiserer avisen at redaktøren «ikke hadde noen muntlig kontakt med klager i forbindelse med skrivingen av denne artikkelen». Samtalene mellom klager og redaktør skjedde i forbindelse med forsøket på minnelig løsning av denne klagesaken.

VL avviser også påstanden om at avisen ikke ville gjengi noen av klagers svar i epost-korrespondansen han hadde med avisens journalist før publisering av artikkelen 12.12.2017. Avisen viser til at klager ble sitert, og skriver: «Vi kan ikke se at det forelå noen relevant informasjon i e-posten fra Timraz som ikke ble tatt med.»